

Aan : gemeenteraad Tytsjerksteradiel
Van : college van Burgemeester & Wethouders
Onderwerp : informatie gebiedsfonds
Datum : 25 februari 2025
Status : geheim; maakt onderdeel uit van Z2024-03040 (BB.25.0009)

Aanleiding

In uw besloten bijeenkomst van 11 februari 2025 is de businesscase 'zonnepark Skûlenboarch' en de juridische positie van de gemeente met betrekking tot het eventueel participeren in het betreffende zonnepark nader toegelicht. Uw raad heeft verzocht om een aanvullend memo. In die memo zou de positie van de gebiedscoöperatie Skûlenboarch nader moeten worden geduid in het geval de gemeente niet zou participeren in het zonnepark en uiteindelijk zou moeten worden teruggevallen op de optie van een gebiedsfonds. Met deze memo komt het college aan dit verzoek tegemoet. Daarnaast wordt ook de situatie geschetst als de gemeente wél zou participeren.

Anterieure overeenkomst

De gemeentelijke zonneladder streeft naar 50% lokaal eigendom. In de anterieure overeenkomst is met de ontwikkelaar/eigenaar in een 'drietrapsraket' afspraken gemaakt om lokale participatie in het zonnepark in een aflopende reeks zo goed mogelijk te borgen: lokaal eigendom, postcoderoos en gebiedsfonds.

Lokaal eigendom

De ontwikkelaar/eigenaar moet de gebiedscoöperatie van de omliggende dorpen (Eastermar/it Heechsân, Jistrum, Kootstertille en Drogeham) een aanbod doen om het ontwikkelde project (gedeeltelijk) aan te kopen en te exploiteren en zo lokaal eigendom te verwerven. De partijen streven hierbij op grond van de anterieure overeenkomst naar een lokaal eigendom van 50% of meer.

In dit geval heeft Baywa/Groen Leven het park voor 100% te koop aangeboden aan de gebiedscoöperatie. Daarbij voldoet Baywa/Groen Leven aan de bepalingen van de anterieure overeenkomst. Het gaat hierbij overigens om een 'alles of niets' deal: Baywa/Groen Leven wil niet een deel verkopen, maar trekt zich na aanleg van het park volledig terug.

Het lukt de gebiedscoöperatie niet om het zonnepark (volledig) zelfstandig te financieren, vandaar dat zij de hulp van de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel heeft ingeroepen. Het college van Achtkarspelen heeft aangegeven hiertoe geen mogelijkheden te zien; wij hebben besloten gedegen onderzoek te doen naar de businesscase en onze juridische positie alvorens deze principiële vraag voor te leggen aan de raad.

Mocht de raad bereid zijn het zonnepark te financieren c.q. hier in te investeren, dan is 100% lokaal eigendom wat ons betreft zeker gesteld in de zin dat wij onszelf als lokale partij zien. Bij aanvang kan de gebiedscoöperatie wellicht ook reeds een deel van de financiering voor zijn rekening nemen, het park wordt tenslotte aan de gebiedscoöperatie aangeboden en niet aan de gemeente, maar gezien de benodigde financiële middelen naar verwachting zeker niet voor de helft (of meer). Om het lokaal eigendom zoals bedoeld in de anterieure overeenkomst alsnog mogelijk te maken, kan daarom besloten worden de gebiedscoöperatie/mienschap op termijn de mogelijkheid te bieden achteraf tot

maximaal 49% eigendom te verwerven (tegen een marktconform tarief om ongeoorloofde staatssteun te voorkomen).

Ziet de raad geen mogelijkheden het park te financieren c.q. hierin te investeren, dan lukt het in dit geval niet lokaal eigendom te realiseren als bedoeld in de anterieure overeenkomst en is de tweede trap van toepassing.

PCR c.q. SCE-regeling

Als het realiseren van lokaal eigendom niet mogelijk is, dan stelt de ontwikkelaar/eigenaar op grond van de anterieure overeenkomst maximaal tien procent van het bebouwd oppervlak van het zonnepark tegen de integrale kostprijs beschikbaar voor huishoudens in het betrokken postcodegebied voor exploitatie op grond van de vernieuwde Postcoderoosregeling ('PCR-regeling'). Zo is deze tweede trap opgenomen in de anterieure overeenkomst. De PCR-regeling bestaat echter niet meer. De PCR-regeling is vanaf 1 april 2021 vervangen door de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE).

De SCE is een exploitatiesubsidie, die via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) uitgegeven wordt. De opzet komt grotendeels overeen met die van de Stimuleringsregeling Duurzame Energie ++ (SDE++). Energiecoöperaties of VvE's ontvangen met de SCE gedurende de looptijd van een energieproject subsidie per geproduceerde kWh. Het uitbetaalde subsidiebedrag beweegt mee met de marktwaarde van de geproduceerde energie in dat jaar.

De SCE is bedoeld om nieuwe opwekprojecten van energiecoöperaties (en VvE's) te ondersteunen. Het is voor deze collectieven belangrijk dat ze zekerheid hebben over de toekomstige inkomsten van hun energieproject en dat die voldoende zijn voor een rendabele exploitatie van de productie-installatie. De regeling biedt deze zekerheid. Ze ondersteunt met een passend bedrag per kWh dat aansluit bij de kosten van de productie-installatie. De SCE lijkt een mooie regeling te zijn, maar er zit wel een aantal addertjes onder het gras. Zo zal het park waarschijnlijk juridisch en fysiek gesplitst moeten worden met alle mogelijke consequenties van dien (wijzigen vergunning, herontwerp van het park en de infrastructuur, hernieuwde discussie over de aansluiting etc.). Mocht de SCE regeling ook niet een optie zijn, dan zal de derde trap, een gebiedsfonds, worden ingesteld.

Gebiedsfonds

Indien geen invulling wordt gegeven aan lokaal eigenaarschap, en evenmin aan de SCE-regeling, zal de ontwikkelaar/eigenaar overgaan tot betaling aan een in te richten gebiedsfonds. Het beheer van het gebiedsfonds is in handen van een nader te bepalen entiteit die de lokale gemeenschap vertegenwoordigt. Voor het gebiedsfonds zal een separate overeenkomst worden opgesteld tussen de ontwikkelaar/eigenaar en de beherende entiteit van het gebiedsfonds. In deze overeenkomst worden de doelstelling, de vergoeding, de toezegging en de uitkering conform deze bepaling vastgelegd.

Met de opbrengsten die in het gebiedsfonds komen, kunnen maatschappelijk verantwoorde projecten ondersteund worden: projecten die maximaal ten goede komen aan de inwoners en bedrijven van de vier dorpen die deel uitmaken van de gebiedscoöperatie. De hoeveelheid geld die in een gebiedsfonds wordt gestort bij lokale energie opwekprojecten kan variëren, afhankelijk van

verschillende factoren zoals de omvang van het project, de betrokken partijen en de specifieke afspraken die zijn gemaakt. Volgens de landelijke gedragscode voor Zonne energie ontwikkelaars is de richtlijn voor een gebiedsfonds € 0,40 à € 0,50 per MWh/jaar¹. Een marktpartij die het park, als dit door Baywa/Groen Leven in de markt wordt gezet, gaat kopen zou zich hierop kunnen beroepen en dus b.v. niet meer dan maximaal € 0,50 MWh/jaar willen bieden. Dat komt neer op € 580.000 over 30 jaar en dus gemiddeld € 19.300 per jaar. Voor het zonnepark Skûlenboarch is in de onderhandelingen ingezet op een storting in het gebiedsfonds van € 2 per MWh/jaar dat neer zou komen op € 77.200 per jaar. Dit is echter vooral ook ingebracht in de onderhandelingen als wens/inzet om de transactieprijs te drukken door dit bedrag mee te nemen in het partnermodel. Omdat het rendement immers vast staat, gaat de transactieprijs bij hogere jaarlijkse kosten omlaag. Over de storting in een gebiedsfonds is echter nog geen overeenstemming bereikt en dit moet dus nog worden uitonderhandeld, mocht het zover komen. Realistischer is het om uit te gaan van maximaal € 1 per MWh/jaar, hetgeen neerkomt op € 38.600 per jaar.

Positie gebiedscoöperatie Skûlenboarch m.b.t. een gebiedsfonds bij investering door de gemeente

In ons voorstel gaan we er vanuit dat de gemeente bij aanvang voor 100% eigenaar wordt van het zonnepark Skûlenboarch. Het is natuurlijk mogelijk dat de gebiedscoöperatie bij aanvang alsnog een deel van de investering voor haar rekening kan en wil nemen, zodat zij ook deels eigenaar wordt. Als zij daarnaast opteert om op termijn door te groeien tot een aandeelhouder met groter belang (maximaal 49%), dan is daarmee volledig invulling gegeven aan de eerste trap van de anterieure overeenkomst: het lokaal eigendom. In dat geval komt er dus geen gebiedsfonds.

Mocht de gebiedscoöperatie geen mede-eigenaar worden van het zonnepark (of slechts voor een beperkt deel), dan ligt het voor de hand alsnog met een gebiedsfonds te werken. De gemeente zal daar dan, als nieuwe eigenaar, de onderhandelingen met de gebiedscoöperatie over aan moeten gaan. Daarbij kan dan ook een vergoeding van ca. € 1 per MWh/jaar als uitgangspunt gelden, waarmee de gebiedscoöperatie in principe (goed) wordt beloond voor haar inzet.

¹ <https://www.hollandsolar.nl/uploads/documents/gedragscode-zon-op-land-2024-gecomprimeerd.pdf>